

FoU VÄLFÄRD VÄRMLAND

PM

Utvärdering av
Förebyggarenheten i Kristinehamns kommun
– samverkansparters upplevelser

MADELEINE ANDERSSON OCH HANS OVALL

PM

**Utvärdering av Förebyggarenheten i Kristinehamns kommun –
samverkansparters upplevelser**

Madeleine Andersson och Hans Ovall

Sammanfattning

I detta PM redovisas resultatet av "Utvärdering av Förebyggarenheten i Kristinehamns kommun – samverkansparters upplevelser" som genomförts vid FoU Välfärd Värmland. Utvärderingens syfte var att studera hur Förebyggarenhetens samverkanspartner upplevt enhetens arbete och hur samverkan utvecklats, samt i vilken grad det uppsatta delmålet rörande samverkan uppnåtts.

Förebyggarenheten startades upp under 2018 som ett tvåårigt projekt. Målsättning var att bygga upp en verksamhet som skulle arbeta både strategiskt och operativt med föräldrastöd, ANDTS frågor och brottsförebyggande insatser. Arbetet skulle ske i samverkan med olika verksamheter och aktörer på lokal- och regional nivå. Enheten skulle arbeta på universell, selektiv och indikerad nivå men också vara en kunskapsbank för professionella.

Under utvärderingstiden har intervjuer genomförts med samverkanspartner till Förebyggarenheten inom skola och elevhälsa, förskola, socialtjänst, folkhälsa, polis, föreningsliv, civilsamhälle, alkoholhandläggare, familjecentral och Länsstyrelsen i Värmland.

Resultatet visar att Förebyggarenheten till stor del uppfattats som en resurs i det förebyggande arbetet i kommunen. Samverkan och samarbete har skett i olika omfattning och på olika nivåer, vilket gör att bilden av Förebyggarenhetens verksamhet och deras uppdrag inte är helt samstämmig. Det framkommer att det finns oklarheter när det gäller enhetens organisering och mandat, vilket upplevts ha påverkat det förebyggande arbetet under projekttiden.

Innehållsförteckning

Förkortningar	7
Bildandet av Förebyggarenheten	9
Utvärderingsuppdraget	11
Syfte med utvärderingen	12
Frågeställningar som utvärderingen ska besvara	12
Samarbete och samverkan	15
Förebyggarenheten i Kristinehamn - programteorin	17
Interventionen – bildandet av Förebyggarenheten	17
Resurser – ”det som finns”	17
Aktiviteter – ”vad som görs”	17
Prestationer – ”vad som ska åstadkommas”	18
Effekter – ”vad som ska uppnås”	18
Metod	21
Metod för utvärderingen	21
Urval, bortfall och datainsamling	22
Databearbetning/ dataanalys	23
Etiska reflektioner	25
Metoddiskussion	25
Resultat	27
Förebyggarenheten som resurs	27
Samverkan eller verksamhetsstöd	29
Organisering och mandat	31
Diskussion	33
Värdering	35
Referenser	39
Bilaga 1	41
Informationsbrev	41
Bilaga 2	43
Intervjuguide	43

Förkortningar

De förkortningar som används i texten har följande betydelse.

ANDTS - Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak & Spel

BF - Brottsförebyggande

FBE – Förebyggarenheten

FS - Föräldraskapsstöd

IFO – Individ och familj

Bildandet av Förebyggarenheten

Kristinehamns kommun har under många år arbetat med förebyggande insatser inom skola, förskola, familjecentral, folkhälsoenhet, alkoholhandläggning etc. Det har dock saknats en sammanhållande organisation och en övergripande helhetssyn för detta arbete.

Efter en gemensam ansökan från socialförvaltningen, folkhälsoenheten och skolförvaltningen i kommunen, beslutade kommunstyrelsen i december 2017, att avsätta medel för ett tvåårigt projekt.

Målsättningen var att bygga upp en verksamhet där uppdraget var att arbeta både strategiskt och operativt med föräldrastöd, ANDTS frågor och brottsförebyggande insatser på en universell, selektiv och indikerad nivå samt att vara en kunskapsbank för professionella. I detta arbete skulle samverkan ske med skola och elevhälsa, förskola, socialtjänst, folkhälsa, polis, föreningsliv, civilsamhälle, alkoholhandläggare, familjecentral och Länsstyrelsen i Värmland.

Arbetet resulterade i bildandet av Kristinehamns kommuns Förebyggarenhet, som startade sin verksamhet i maj 2018. Enheten bestod av tre folkhälsoutvecklare, en kurator med samordnarfunktion, en behandlingsassistent och en enhetschef.

Förebyggarenhetens målgrupp var barn och unga 0-20 år och deras föräldrar. Målsättningen var att kunna erbjuda ett heltäckande förebyggande arbete för denna grupp.

Universella insatser riktas mot hela befolkningen innan problem har uppstått, selektiva insatser riktas mot identifierade riskgrupper och indikerade insatser riktas till individer eller grupper av individer med gränsöverskridande beteende.¹

---

¹ Denna text har skrivits av Mary Lind Dalevi, Enhetschef Familjestöd, Bostöd och Förebyggarenheten, Socialförvaltningen/IFO Kristinehamns kommun och har redigerats av utvärderarna.

Utvärderingsuppdraget

Under hösten 2019 kontaktades FoU Välfärd Värmland av Mary Lind Dalevi, enhetschef för Familjestöd, Bostöd och Förebyggarenheten, inom Socialförvaltningen/IFO i Kristinehamns kommun. Kontakten avsåg en förfrågan om möjligheten att genomföra en extern utvärdering av Förebyggarenheten i kommunen.

Den tid som Förebyggarenheten funnits har enheten själva samlat in material från deltagare som varit med i aktiviteter, genomfört undersökningar och gjort kartläggningar. Enheten har under projekttiden sammanställt ett antal nulägesrapporter, halvårsrapporter och utvärderingar. Som ett komplement till det befintliga materialet önskades en extern utvärdering, som FoU Välfärd Värmland fick i uppdrag att genomföra.

Fokus i den externa utvärderingen var att undersöka hur Förebyggarenhetens samverkanspartner upplevt arbetet under projekttiden. Detta för att komplettera det material som enheten själva tagit fram.

När utvärderingsuppdraget startade, i februari 2020, kunde vi inte ana att en pandemi stod för dörren. Resultatet av utvärderingen kan ha påverkats av detta faktum och vi kan inte veta hur resultatet blivit om inte Coronapandemin brutit ut.

Syfte med utvärderingen

Syftet, som det formulerats i utvärderingsuppdraget, var att studera hur Förebyggarenhetens samverkansparter upplevt enhetens arbete och hur samverkan har utvecklats. Utvärderingen avsåg även att studera i vilken grad det uppsatta delmålet rörande samverkan har uppnåtts. Delmålet lyder *”Att våra samverkanspartner ska uppleva att förebyggargruppen är en resurs att räkna med, att gruppen tillför resurser, kunskaper och metoder”* (Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018).

Frageställningar som utvärderingen ska besvara

- Upplever samverkansparter kopplade till Förebyggarenheten att enheten är en resurs i arbete kopplat till målgruppen? Om ja, på vilket sätt? Om nej, vad skulle kunna utvecklas?
- Upplever samverkansparter till Förebyggarenheten att enhetens insatser har bidragit till att stärka kommunens arbete med ANDTS, brottförebyggande arbete och stöd i föräldraskap kopplat till målgruppen? Om ja, på vilket sätt? Om nej, vad skulle kunna utvecklas?
- Upplever samverkansparter kopplade till Förebyggarenheten att samverkan har ökat i arbetet kopplat till målgruppen? Om ja, på vilket sätt? Om nej, vad skulle kunna utvecklas?

Förebyggande arbete

Att förebygga innebär att vidta åtgärder med avsikt är att förhindra att problem uppstår eller att en negativ utveckling sker (Sahlin 2000). Förebyggande arbete bedrivs ofta i samverkan mellan olika myndigheter eller mellan olika avdelningar inom samma myndighet. Arbetet bedrivs i många fall i projektform under en begränsad tid. Detta innebär i sin tur att möjligheten att mäta långsiktiga effekter försvåras och därmed möjligheterna till ett långsiktigt lärande riskerar att gå förlorad (Svensson & von Otter 2001).

Definitioner av begreppet kan variera beroende på verksamhetsområde. I detta sammanhang har förebyggande arbete såsom det definieras inom ramen för socialtjänstens verksamhet varit utgångspunkten.

”... med förebyggande arbete inom socialtjänsten avses insatser som förhindrar eller motverkar uppkomst av sociala problem och social utestängning. Begreppet förhindrar, är i det här sammanhanget synonymt med att stoppa uppkomsten av sociala problem eller social utestängning. Det är det övergripande målet med allt förebyggande arbete. Begreppet motverka är synonymt med att motarbeta eller försöka förhindra sociala problem och social utestängning.”
(SOU 2018:32 s 30)

Förebyggande arbete kan beskrivas och kategoriseras på olika sätt men delas vanligen in i tre nivåer som beskriver på vilket sätt och till vilka målgrupper insatser riktar sig. De tre områden som socialtjänstens insatser delas in i är: universell, selektiv och indikerad nivå.

*”Med **universell** prevention menas förebyggande insatser som riktar sig till alla i en population utan någon gemensam riskfaktor. **Selektiv** prevention är förebyggande insatser som riktar sig till grupper utifrån någon gemensam riskfaktor. **Indikerad** prevention är insatser som riktar sig till personer som har uppmärksammade problem.”*
(SOU 2018:32 s.31)

Begreppen samhälls-, grupp- respektive individnivå kan likställas med begreppen universell, selektiv och indikerad nivå för att dela in socialtjänstens insatser (SOU 2018:32).

I Delbetänkandet av Utredningen Framtidens socialtjänst *”Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst”* redovisas hur socialtjänstens förebyggande arbete kan komma att bedrivas i framtiden, vilket ansvar som ligger på socialtjänsten och vilken betydelse det förebyggande arbetet har i samhället. Utredningens uppdrag var att *”utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter”*. (SOU 2018: 32 s. 17)

I betänkandet betonas vikten av att arbeta förebyggande och att det är ett långsiktigt arbete. I detta arbete är det dock viktigt att insatser genomförs på samtliga nivåer och att socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen stärks. (SOU 2018:32).

Samarbete och samverkan

Det är inte helt enkelt att tala i termerna samarbete och samverkan. De kan många gånger likställas med varandra men har olika innebörd. Samverkan är med nationalencyklopedins (ne.se) definition ett *”gemensamt handlande”* medan samarbete definieras som *”arbete som bedrivs av”*. Detta innebär att samarbete betyder att man arbetar tillsammans medan samverkan även innefattar att man strävar mot samma mål med ett gemensamt syfte.²

För att samverkan ska fungera bra krävs att de olika parterna som ska samverka upplever att det finns gemensamma mål, som är relevanta och att man är överens om vad som ska genomföras. Det är också viktigt att tydliggöra vem som ska göra vad. Här krävs dessutom att man tänkt till kring organiseringsformer (Haraldson, 2016).

Inom alla organisationer finns processer som påverkar det arbete som utförs. När flera parter inleder samverkan, leder detta till att uppdrag och organisering i större eller mindre utsträckning förändras. Nya organisationer skapas eller vissa delar av organisationer blir gemensamma. Detta innebär också att nya processer uppstår. Frågor som rör organisering och rollfördelning blir då en viktig del av förberedelsearbetet.

Hur detta sker påverkar hur samverkan kommer att ta form och hur den kommer att ske. Här kan eventuella hinder identifieras om en planering sker innan samverkan inleds. Haraldson (2016) lyfter fram vikten av att inledningsvis planera och tänka till kring ledningsfunktioner, graden av resurser, domänkonflikter, syftet och målen som samverkan ska uppnå.

Att planering och förankringsarbete genomförs på alla nivåer i berörda organisationer ökar förutsättningarna för att uppnå uppställda mål. Av särskild vikt i sammanhanget är vilken legitimitet samverkansarbetet har på ledningsnivå, vilket både kan främja eller försvåra samverkan (Haraldson, 2016).

Om planering och förankringsarbete genomförs på olika nivåer i organisationerna ökar förutsättningarna för en god samverkan.³

---

² För utförligare resonemang se exempelvis Haraldson (2016).

³ För att ta del av viktiga framgångsfaktorer för planering och genomförande av samverkan se Haraldson (2016:78).

Förebyggarenheten i Kristinehamn - programteorin

Programteori används inom utvärderingsfältet och är en teori som förklarar vad man vill uppnå med en intervention och hur detta görs.⁴

Till denna utvärdering har en programteori tagits fram utifrån den information som funnits i projektplanen och i de dokument som beskrivit Förebyggarenhetens arbete⁵. Detta för att kunna värdera om och i så fall hur enheten uppnår de mål som är satta när det gäller samverkan och som utvärderingsuppdraget bygger på. Programteorin, så som den beskrivs nedan, ligger till grund för den värdering som görs i denna utvärdering.

Interventionen – bildandet av Förebyggarenheten

Själva interventionen var upprättandet av det som idag heter Förebyggarenheten och som togs fram som ett projekt för en operativ och strategisk förebyggargrupp. Gruppen hade till uppgift att under två år arbeta på en universell, selektiv och indikerad nivå med fokus på föräldraskapsstöd, utanförskap och normbrytande beteende (Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018).

Resurser – ”det som finns”

Förutsättningarna i form av resurser var en arbetsgrupp på fem personer bestående av: tre folkhälsoutvecklare, en kurator med samordningsfunktion, en behandlingsassistent samt en enhetschef. Enheten organiserades under socialförvaltningen och placerades i lokaler belägna i centrala Kristinehamn (Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018).

Aktiviteter – ”vad som görs”

Förebyggarenheten har en rad olika aktiviteter/insatser som de själva presenterar i tre områden: Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak & Spel (ANDTS), Föräldraskapsstöd (FSS) och Brottsförebyggande Arbete (BF).

Inom dessa tre områden sker aktiviteter/insatser på de tre nivåerna i förebyggande triangeln där insatser på *indikerad nivå* sker i form av specifika och riktade insatser med enskilda individer. Här sker bland annat vägledningssamtal till föräldrar med barn/unga som har problematisk skolfrånvaro. Merparten av aktiviteterna/insatserna på

---

⁴ Om programteori se exempelvis ESV (2012), Eriksson & Karlsson (2016), Vedung (2009), Lindgren (2012).

⁵ Programteorin bygger på det material som finns skrivet i Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun (2018) och i Nulägesrapport (2019) Förebyggarenheten.

indikerad nivå i kommunen genomförs av Förebyggarenheten eller någon annan aktör. Av ”Nulägesrapport 2019 Förebyggarenheten” är det svårt att utläsa om, och i så fall på vilket sätt, det finns aktiviteter/insatser som sker i samverkan med andra verksamheter.

På *selektiv nivå* sker aktiviteter/insatser som är specifika och riktade mot olika grupper, exempelvis vägledningsgrupp för föräldrar till barn med riskbruk. I nulägesrapporten från 2019 framgår att aktiviteter/insatser har skett tillsammans med exempelvis elevhälsoteam, socialtjänsten och missbruks- och beroende enheten. De flesta aktiviteterna/insatserna på selektiv nivå utförs antingen av Förebyggarenheten, eller någon av de andra verksamma aktörerna i kommunen, exempelvis Svenska kyrkan och Missbruk- och beroendeenheten.

På *universell nivå* är insatserna allmänna och breda. Här finns ett antal aktiviteter/insatser som skett tillsammans med olika aktörer. Förebyggarenheten har exempelvis startat podden ”Viktiga minuter” där personer från skola, socialtjänst, polis, Svenska kyrkan m.fl. har varit inbjudna för att prata om aktuella teman. Vidare har informationskampanjer och föreläsningar inom ANDTS och BF-området gjorts på skolor. Av nulägesrapporten (2019) framgår att det finns en varierad grad av samverkan.⁶

Prestationer – ”vad som ska åstadkommas”

När Förebyggarenheten startade, gjordes det med syftet att förbättra förutsättningarna för barn och unga i kommunen. Det skulle ske genom samverkan med föräldrar och andra aktörer så som skola och elevhälsa, förskola, socialtjänst, folkhälsa, polis, föreningsliv, civilsamhälle, alkoholhandläggare, familjecentral och Länsstyrelsen i Värmland för att förebygga utanförskap och normbrytande beteende.

Effekter – ”vad som ska uppnås”

I programteori delas effekter ofta upp i vad som ska uppnås på kort respektive på lång sikt. De mål som formulerades vid bildandet av Förebyggarenheten⁷ och som är tänkta att *uppnås under projektiden* handlade om att erbjuda ett heltäckande förebyggande arbete kring

---

⁶För fullständig redogörelse över alla insatser som finns i Kristinehamns kommun och som genomförs både av Förebyggarenheten och av andra aktörer se Nulägesrapport 2019 Förebyggarenheten.

⁷ För att ta del av de fullständiga målen se Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018.

barn och unga 0-20 år i kommunen som ska ge ökad livskvalitet. Detta kan dock närmast betraktas som ett långsiktigt mål.

Vidare formulerades delmål som ska vara *uppnådda vid projekttidens slut*. Ett av dessa mål är: *”Att våra samverkanspartner ska uppleva att förebyggargruppen är en resurs att räkna med, att gruppen tillför resurser, kunskaper och metoder”* (Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018). Detta mål kan då närmast ses som ett mer kortsiktigt mål och är utgångspunkten för utvärderingen.

Metod

I nedanstående avsnitt presenteras vilken metod utvärderingen har genomförts med hjälp av, samt vilken utvärderingsmodell som använts. Vidare redovisas hur datainsamlingen har gått till och hur urval och bortfall sett ut. Därefter redovisas hur data har analyserats och vilka etiska reflektioner som tagits i beaktande. Avsnittet avslutas med en metoddiskussion.

Metod för utvärderingen

För att en utvärdering ska kunna genomföras krävs att man värderar en verksamhet och inte bara beskriver och förklarar den (Denvall & Vedung 2008). För att få en uppfattning om hur enhetens samverkansparter upplever verksamheten, föll det sig naturligt att använda kvalitativ metod och ett fenomenologiskt förhållningssätt. Detta för fånga den verklighet så som den uppfattas och beskrivs av människor (Kvale & Brinkman 2017).

Utvärderingen bygger på data som är insamlat via semistrukturerade intervjuer, vilket innebär att alla intervjupersoner får samma frågor som är formulerade inom olika teman som guidar samtalet mellan den som intervjuar och intervjupersonen. Det ger en frihet och möjlighet att fördjupa svaren och anpassa utifrån situationen (May, 2001). Då intervjuerna skulle genomföras med personer inom olika verksamhetsområden och med olika yrken gav valet av semistrukturerade intervjuer möjligheten att täcka in samtliga frågeområden. Möjligheten att kunna anpassa intervjuerna utifrån vad som framkom i samtalen var viktigt för att kunna fånga olika delar, beroende på var intervjupersonen arbetade och vilken kontakt de haft med Förebyggarenheten under projektiden.

Då frågeställningarna till denna utvärdering är framtagna utifrån de mål som var uppsatta för Förebyggarenheten är utvärderingen en målrelaterad utvärdering. Det innebär att fokus ligger på relationen mellan det som har hänt efter interventionen och de mål som formulerades i förväg (Eriksson & Karlsson 2016). Interventionen, det som skapas för att påverka något, i detta fall skapandet och igångsättandet av Förebyggarenheten och deras arbete och de mål som ställdes upp kopplat till arbetet.⁸

---

⁸ Till denna utvärdering är det målet gällande samverkan som står i fokus. Se texten som beskriver programteorin.

Värderingen i denna utvärdering görs mot programteorin, som finns beskriven under rubriken "Förebyggarenheten i Kristinehamn – programteorin".

Urval, bortfall och datainsamling

I nedanstående avsnitt redovisas hur urvalet av intervjupersoner har sett ut, hur bortfallet ser ut samt hur insamlingen av data har gått till.

Urval av intervjupersoner till utvärderingen har varit strategiskt då en spridning bland de av Förebyggarenheten angiva samverkansparter skulle ske. Att ett strategiskt urval görs har att göra med att man utifrån kategorier och variabelvärden vill få tag på de intervjupersoner som är relevanta utifrån de utsatta kriterierna. Det strategiska tillvägagångssättet blir på så sätt ett hjälpmedel för att få tag på de personer man önskar och förhoppningsvis leder det till en variation bland intervjupersonerna (Trost 2005).

De angivna samverkansparterna till Förebyggarenheten var: skola och elevhälsa, förskola, socialtjänst, folkhälsa, polis, föreningsliv, civilsamhälle, alkoholhandläggare, familjecentral och Länsstyrelsen i Värmland. Utifrån dessa kategorier, i form av samverkansparter, sattes variabelvärden så som yrkesroll, geografisk spridning inom kommunen och kön upp som värden som påverkade urvalet.

Enligt utvärderingsplanen skulle en till två personer från varje samverkanspart intervjuas, vilket motsvarar 15-20 intervjuer totalt. Kontaktuppgifter på alla personer som Förebyggarenheten definierade som samverkansparter skickades till utvärderarna, vilket rörde sig om ca 90 personer. Ett strategiskt urval på 40 personer gjordes utifrån urvalskriterierna, som angivits ovan.

De utvalda personerna kontaktades via mejl och/eller telefon beroende på vilken information som fanns i kontaktuppgifterna som skickades från Förebyggarenheten. I mejlet angavs information om att intervjupersoner söktes till utvärderingsuppdraget och ett informationsbrev bifogades (se bilaga 1). De som kontaktades via telefon fick samma information som angavs i mejlutsicket och informationsbrevet skickades efter samtalet per mejl till personen. Efter upprepade kontaktförsök via mejl och/eller telefon svarade 21 personer. Av dessa var det 15 personer som sa ja till att delta i en intervju.

När det kommer till bortfall (Rosengren & Arvidsson, 2002) i denna utvärdering var det 19 personer av de 40 som kontaktades, som inte svarade eller som saknade aktuella kontaktuppgifter. Av de 21 personer som svarade var det 6 personer som valde att tacka nej till att delta. Skälet som angavs av de som sa nej till att delta i en intervju var i många fall relaterade till en pressad arbetssituation på grund av Coronapandemin.

Intervjupersoner finns dock representerade från alla grupper av samverkansparter som angivits ovan. Vissa grupper har dock fler representanter bland intervjupersonerna som exempelvis skola och elevhälsa medan andra grupper så som civilsamhället har färre.

Det finns även ett mindre bortfall på någon enskild fråga där intervjupersonen inte har kunnat lämna någon information. Det gäller främst på frågeområdet "Förebyggarenheten - stärka kommunens arbete" som återfinns i intervjuguiden, se bilaga 2.

Intervjuerna ägde rum mellan den 30 mars 2020 och den 8 april 2020. Två intervjuer genomfördes på intervjupersonernas arbetsplats och resterande per telefon. Att de flesta intervjuer genomfördes via telefon beror på att restriktionerna kopplats till Coronapandemin inte gjorde det möjligt att träffas. Alla intervjuer utgick från en framtagen intervjuguide (se bilaga 2) och spelades in med en diktafon. Vid de intervjuer som genomfördes via telefon användes högtalarfunktionen på telefonen så att intervjuerna kunde spelas in. Intervjuerna tog mellan 13 och 46 minuter och genomfördes av Madeleine Andersson respektive Hans Ovall. En dialog mellan utvärderarna kring hur intervjuerna fortlöpte skedde kontinuerligt under tidsperioden som intervjuerna genomfördes för att på så vis kunna uppmärksamma delar som inte synliggjorts i förväg och göra mindre justeringar i intervjuguiden.

Databearbetning/ dataanalys

Intervjuerna skrevs ut i text för att kunna bearbetas och analyseras. Upprepningar, hummanden och detaljer som kunnat identifiera specifika individer har antingen skrivits om eller tagits bort i den sammanställda texten.

Parallellt med att intervjuerna genomfördes påbörjades bearbetning av datamaterialet. Då diskussioner fördes mellan utvärderarna inför och efter intervjutillfällena, som en del i arbetsprocessen (Kvale & Brinkman 2017).

Textmaterialet från intervjuerna bearbetades utifrån en tematisk förstanivåskodning (Miles, Huberman & Saldaña 2014) med en fenomenografisk ansats (Kvale & Brinkmann 2017). Till tematiseringen har dels dataprogrammet NVivo använts samt sortering av text och kodning i Word. Textmaterialet sorterades in i olika teman: FBE som komplement till andra verksamheter i kommunen, FBE som resurs i yrkesrollen, FBE som resurs på kommun nivå, Framtid, Hänvisar till aktiviteter hos FBE, Inledande kontakt med FBE, Samverkan, Yrke på samverkanspart.

En andranivåskodning (Miles, Huberman & Saldaña 2014) där underliggande teman identifierades gjordes i de teman som hade material där olika delar framträdde. Dessa underliggande delar redovisas i punkterna nedan:

- FBE som komplement till andra verksamheter i kommunen
  - Organisatorisk placering i kommunen
- FBE som resurs i yrkesrollen
  - Utvecklingsområden
- FBE som resurs på kommun nivå
  - Utvecklingsområden
- Hänvisar till aktiviteter hos FBE
  - FBE upplevs som något annat än socialtjänst
- Samverkan
  - Bidragit till FBE:s verksamhet
  - Information
  - Nya samverkansforum
  - Planerad samverkan
  - Stärkt samverkan
  - Utvecklingsområden

Etiska reflektioner

Under utvärderingstiden har de allmänna etiska principer som framtagits av Vetenskapsrådet (2017) varit vägledande i arbetet.

De som har intervjuats fick information om utvärderingens syfte, vad utvärderingen kommer att användas till och hur utvärdering kommer att publiceras innan de fick ta ställning till att delta. Informationen gavs dels via ett bifogat informationsbrev (se bilaga 1) i de mejlutskick som gjordes och muntligt vid telefonkontakterna inför intervjuerna. Denna information upprepades även inför varje intervju. På så sätt har informationskravet beaktats.

När det kommer till samtyckeskravet har intervjupersonerna själva valt att delta, efter att de fått information kring utvärderingen. När de sa ja till att delta, antingen via mejl eller per telefon, gav de på så vis sitt samtycke. Information gavs inför varje intervjutillfälle att de kunde välja att avbryta intervjun eller att inte svara på specifika frågor. Alla intervjupersoner har getts möjlighet att ställa frågor till utvärderarna före, under och efter intervjutillfället via mejl eller telefon.

När det kommer till individskyddskravet, som innebär att de som deltar i en studie ska skyddas från kränkningar och skador som kan uppstå när de deltar i en studie, har stor vikt lagt vid att upprätta konfidentialiteten. Detta för att de som deltar som intervjupersoner inte ska kunna kopplas ihop med specifika resultat. Därför har information så som namn, platser eller andra specifika uppgifter som kan kopplas samman med de personer som har deltagit i utvärdering, tagits bort eller skrivits om. Av samma skäl kopplas inte heller citaten i texten samman med specifika individer.

När det kommer till intern forskningsetik (Vetenskapsrådet, 2017) och frågor som rör hantverket i sig har ljudfiler och kodnyckeln raderats i samband med färdigställandet av utvärderingen. Text- och ljudfiler har försvarats inlåsta och oåtkomligt för utomstående.

Metoddiskussion

Då denna utvärdering är en målrelaterad utvärdering skulle en måluppfyllelseanalys kunnat användas. Vid en måluppfyllelseanalys klagörs om de mål som sattes upp i förväg har infriats eller inte. Då görs ett mättillfälle innan interventionen och sedan genomförs ett andra mättillfälle efter att interventionen avslutats (Eriksson & Karlsson 2016). Då inget mättillfälle genomförts innan

Förebyggarenheten startades upp, finns det inget att mäta mot och därför används inte måluppfyllelseanalys i denna utvärdering. Värderingen görs istället mot programteorin och målen som finns beskrivna där.

Utvärderingen har en kvalitativ ansats vilket har inneburit att justeringar har kunnat göras under utvärderingstiden i intervjuerna. Hade utvärdering haft ambitionen att samla in och kvantifierat data hade inte samma utrymme för justering varit möjlig (Kvale & Brinkmann 2017). Vidare har datainsamlingen också kunnat anpassas utifrån intervjupersonernas berättelser och följdfrågor har kunnat ställas för att på så vis få en djupare förståelse och få exempel från intervjupersonerna.

Stor vikt har lagts vid de etiska aspekterna och för att upprätthålla konfidentialitetskravet, då flera samverkansparter är relativt ensamma i sina uppdrag. Resultatet som presenteras i utvärderingen ska inte kunna kopplas samman med enskilda individer och materialet har därför anpassats och presenteras på gruppnivå. Vid citat anges inte vem eller vilka som sagt vad utan citaten är tänkta att belysa upplevelser från samverkansparter och inte enskilda individer.

Till utvärderingen visade det sig vara svårt att få personer som ville medverka vid en intervju, men att också få kontakt med möjliga intervjupersoner. Flera kontaktförsök gjordes både per telefon och via mejl. Vad detta beror på är inte helt lätt att svara på. Troligtvis har den rådande situationen med Coronapandemin varit en del av svårigheten. Det kan även finnas andra orsaker till att det var svårt att komma i kontakt med intervjupersonerna. Det stora bortfallet kan därför ha påverkat resultatet i utvärderingen, då fler genomförda intervjuer kunnat ge en annan bild än den som presenteras i denna text.

Resultat

Nedan följer ett resultatavsnitt där indelning har gjorts utifrån de olika teman som framkom i materialet. Resultatet sammanfattas under följande tema: Förebyggarenheten som resurs, Samverkan eller verksamhetsstöd och Organisering och mandat.

Förebyggarenheten som resurs

Av intervjumaterialet framgår att Förebyggarenheten till stor del uppfattas som en resurs i det förebyggande arbetet. De har varit synliga och haft ett helhetsperspektiv i det förebyggande arbetet.

Personalen beskrivs som lättillgängliga och inkluderande, både vid fysiska möten och via sociala medier. De har byggt upp ett förtroendekapital och har i olika sammanhang bidragit med kunskap och kompetens. Antingen som samverkanspartner, ett direkt stöd eller som ett komplement till olika verksamheter.

En av de intervjuade uttrycker det på följande vis:

”jag tycker att det har varit en ynnest att få jobba med dom och att ha fått ha dom med i nätverk och de är också breda i sina kompetenser tycker jag på ett sätt som tillför alltid mycket.”

En annan av de intervjuade påpekar betydelsen av kunskapsförmedling och uppdaterad information:

”Dom matar ut information som man kan gå tillbaka och titta på om man behöver. Dom kopplar ofta till olika teman som varit aktuella och det tycker jag varit toppen, fantastiskt. Så skulle fler göra”

Det framhålls också att de kartläggningsarbeten som genomförts har haft betydelse för att få kännedom om vad som behöver prioriteras i kommunens arbete på kort och lång sikt.

En intervjuperson beskriver följande:

”Dom gjorde ju en jätte, jätte bra kartläggning när de inledde sitt arbete. Dom har också bidragit med mycket kompetens, nya sätt att möta målgrupper på. Jag tycker att de har varit otroligt inspirerande och innovativa.”

Att kunna kraftsamla och arbeta tillsammans i vissa frågor har lyfts fram som en styrka, där enheten har bidragit med att identifiera problemområden för att möjliggöra gemensamma insatser.

”ett vinnande koncept med en sådan enhet är att man jobbar med en uppdaterad lägesbild av hur det ser ut som man hela tiden kan jobba mot. Alltså då ser man ju att får man ett problem så kan vi förebygga det till nästa år, alltså man drar lite lärdomar och liknande.”

Enheten har även introducerat nya sätt att nå ut till målgrupper. Facebook och Förebyggarenhetens podd lyfts särskilt fram som exempel på ett nytt sätt att arbeta med förebyggande frågor. Det är något som flera intervjupersoner lyfter fram som beskrivit som nytänkande och positivt, men också som ett stöd i den egna yrkesrollen.

”Jag vet att deras podd har betytt väldigt mycket för många människor, för det är anonymt att lyssna på den. .... du kan vara jättetrasig inombords, men att lyssna på en podd, det är ingen som ser att du lyssnar på den.”

Flera intervjupersoner menar att arbetet med podden och användandet av sociala medier i övrigt inneburit att man nått personer som hade varit svåra att nå på annat sätt och det kompletterar även övrigt förebyggande arbete i kommunen.

Just att möta människor där människor befinner sig ses som en styrka och idag befinner sig människor, både yngre, medelålders och äldre på internet och många använder sociala medier.

”Jag tänker att det här med att de håller, alltså den här podden som de har ute. Att de är ute på Facebook, att de liksom visar sig med det här förebyggande hälsoarbetet. Det gör ju dom på ett mycket bättre sätt än vi.”

Enheten har varit drivande inom många områden och bidragit med nya idéer kring arbetssätt och hur förebyggande arbete kan bedrivas.

Samverkan eller verksamhetsstöd

Förebyggarenheten arbetar på bred front inom flera områden, och för de intervjupersoner som deltagit i utvärderingen har kontakten och samarbetet med enheten sett ut på olika sätt. Detta gör att bilden av Förebyggarenheten verksamhet, deras uppdrag och hur de kan vara en resurs, inte är samstämmig.

Vissa av intervjupersonerna har haft nära kontakt och samverkan i olika frågor medan andra har god kännedom om enhetens verksamhet och har fått stöd i arbetet eller kunnat hänvisa personer dit. Ett fåtal personer har haft någon enstaka kontakt men vet i övrigt inte så mycket om vad Förebyggarenhetens uppdrag innebär och vad de erbjuder för verksamhet.

Samverkan och samarbete har med andra ord skett både i olika omfattning och på olika nivåer beroende på vilken verksamhet de olika samarbetsparterna bedrivit. Det har då bland annat handlat om gemensamma projekt, utbildningar, gruppverksamhet, föreläsningar, stöd direkt eller indirekt till olika verksamheter, framtagande informations och utbildningsmaterial medverkan i olika nätverksgrupper både på lokal- och regionalnivå etc.

Olika intervjupersoner berättar följande om återkommande samverkan och samarbete med enheten:

”Ja, det är ju i rätt så många olika projekt skulle jag vilja säga att våra vägar korsats i mångt och mycket. Vi har ju en del gemensamma, eller .... delgemensamma projekt som vi startat från grunden.”

”så har vi ju lite större konferenser också där dom är med, alltså någon ANDTS samordning.”

” vi har haft ett samarbete med dom vad det gäller anhöriga och det har varit anhöriggrupper, olika typer av vägledningsgrupper som de har kallat det och rena utbildningsgrupper för anhöriga utifrån missbruk och beroende eller tonårsförälder och hur det är att vara tonårsförälder.”

”FBE har ju haft vägledningsgrupper för vårdnadshavare eller för föräldrar ... Det blir lite handledning på handledning på något vis. Så där har jag varit med ... sen har jag även deltagit i deras podd.”

”... sen har vi även haft lite samverkansmöten utifrån vi som jobbar, ...och då har vi haft lite samverkan kring olika verksamheter som jobbar med barn och unga, för att se vad man gör i kommunen.”

Även om inte kontinuerlig samverkan har skett så framgår det av intervjumaterialet att många har haft stöd i sitt arbete antingen direkt i arbetet eller som en lättillgänglig resurs med kunskap och kompetens som man har kunnat hänvisa till.

Ett antal intervjupersoner ger följande exempel:

”De här vägledningsgrupperna som de har haft med föräldrar till barn eller elever med problematisk skolnärvaro till exempel. Där har vi fått väldigt mycket feedback.”

”Dom bidrar med för mig att det finns professionalism med hur man kan hjälpa barn och föräldrar med rätt stöd och att det är lätt att hänvisa dit.”

”... dom har ju även gjort lite insatser och tagit fram lite broschyrer och lite sådana här små lappar med ”feminuter” och de här som jag också har använt mig av för att nå ut till föräldrar och tipsat och sådär.”

”... dom hjälper mig med det hälsofrämjande utåtriktade arbetet sen hjälper det ju inte mig personligen men att vi ändå ha nått ut som jag sa lite bredare.”

”Ja, just de här när man får höra föräldrar som har det jätte kämpigt och inte riktigt vet så känns det jätte bra att man kan tipsa om både FBE och Första linjen och att vi har olika instanser som man kan hänvisa till som jag upplever inte fanns för några år sedan men som nu finns.”

”... vi vill vara bra och göra vårt yttersta för att kunna vara ett relevant stöd och där har ju dom kunnat, du vet ställa kloka frågor, ... det tycker jag också har bidragit jätte mycket till min roll och vår funktion.”

”Jo, vi har ju fått suveränt stöd när vi har haft uppstart av terminer och på föräldramöten och så här då har FBE kommit ut och pratat, dels med personal om olika, om vad

de gör och vad de finns tillgängliga till och hur läget ser ut.”

Även om kännedom om Förebyggarenhetens verksamhet generellt sett är god och det finns ett engagemang kring de frågor som enheten företräder, så finns det också avvikande röster.

Några av de intervjuade uttrycker sig på följande vis när det gäller samverkan och kontakt med enheten:

”Nej, inte mer än att de har varit och pratat om det här med folkhälsan om man säger så med droger och sådana bitar. Men det är ju inget som jag har varit aktiv i utan det är mest bara att jag har varit lyssnare om man säger så.”

”Det ligger inte i vårt uppdrag inom X att göra det så då är det bra att det finns andra som kan göra det, helt enkelt. Vi skulle kunna ha haft det som uppdrag men vi har nog inte tid tänker jag med tanke på att vi inte liksom, man kan ju fylla sitt uppdrag med olika, alltså man kan lösa uppdraget på olika sätt.”

Synen på det förebyggande arbetet och sin roll i detta sammanhang beskrivs här som mer perifer där det egna engagemanget och möjligtvis tid, framstår som påverkande faktorer.

Organisering och mandat

Av intervjumaterialet framgår att det finns synpunkter på hur Förebyggarenheten är organiserad i förhållande till övriga verksamheter i kommunen.

”Jag tänker att en utmaning för oss i det här förebyggande eller folkhälsoarbetet ... är att när vi jobbar med samma frågor så vänder vi oss delvis till samma målgrupp eller till samma verksamheter, vilket gör att om vi inte är ordentligt sampratade, vilket vi inte alltid är eftersom vi faktiskt organisatoriskt sitter på olika ställen, så är det en risk, och det har vi stött på ibland, att vi tröttar ut våra verksamheter.”

Då flera aktörer inom kommunen arbetar med förebyggande arbete upplevs det ibland svårt att veta vem som gör vad inom kommunen och vilket uppdrag och mandat olika enheter har. Ett tydliggörande

vem som har vilket uppdrag efterfrågas och det skulle i sin tur underlätta samverkan inom området.

Några intervjupersoner framför följande:

”Det som har dykt upp som svårighet för min del det är ju att man har en annan avdelning som jobbar med ungefär samma frågor så man blir lite ambivalent med vem man ska prata med”.

”Vad dom får göra och vad dom ska göra det är nog inte riktigt klarlagt för enheten. Så jag tror att det är en lite ledningsfråga med hur man vill utnyttja en sådan grupp för jag tror att man måste ändå se det som att det tar ändå en liten stund för gruppen att komma igång och sätta rutinerna och två år, det kanske är lite kort tid.”

Uppfattningarna om detta skiljer sig dock åt, från de som tycker att det finns oklarheter till de som upplever att enheten har ett tydligt uppdrag och mandat. Detta påverkas sannolikt av i vilken omfattning och hur nära samverkan och samarbetet med Förebyggarenheten har skett. Ett tydliggörande avseende hur enheten är organiserad i förhållande till andra verksamheter i kommunen och dess uppdrag och mandat efterfrågas.

Diskussion

I kommande avsnitt förs en diskussion rörande utvärderingens resultat.

Vikten av att arbeta förebyggande och se effekten av det förebyggande arbetet på lång sikt, är något som framhålls i delbetänkandet (SOU 2018:32). Med utgångspunkt från projekttiden kan det vara svårt att redan nu se effekter av de aktiviteter och de insatser som Förebyggarenheten har arbetat med. Det som framkommer i utvärderingen, och som går att säga något om i nuläget, är att samverkansparter till Förebyggarenheten upplevt att enheten och dess verksamhet har varit en resurs i det förebyggande arbetet i Kristinehamns kommun.

De har under projekttiden arbetat på de tre nivåerna (SOU 2018:32) inom det förebyggande arbetet och har byggt upp ett förtroendekapital och på olika sätt bidragit med kunskap och kompetens. Intervjupersonerna har haft olika mycket kontakt med Förebyggarenheten och på olika nivåer.

När det kommer till att uppleva Förebyggarenheten som en resurs kopplat till sitt eget arbete och sin yrkesroll, ser det olika ut bland de som intervjuats. Detta kan bero på att intervjupersonerna har haft olika mycket kontakt med Förebyggarenheten. Allt från något enstaka tillfälle till att man har arbetat tillsammans mer regelbundet.

Oavsett hur mycket eller hur lite kontakt man har haft med varandra har de flesta lyft att Förebyggarenheten har haft ett nytänkande i det förebyggande arbetet. Enheten har varit bra på att ta upp aktuella ämnen och de har nått ut till fler. De har upplevts av samverkansparterna som att de har bidragit på olika nivåer inom kommunen och att det under projekttiden har gjorts mycket aktiviteter och insatser.

Att Förebyggarenheten har arbetat brett, på olika nivåer och haft kontakt med olika verksamheter i kommunen, har varit en utmaning i samverkansarbetet. För att kunna samverka behövs bland annat gemensamma mål att arbeta mot. Flera intervju personer lyfter att det skulle behöva klargöras hur Förebyggarenheten ska arbeta i förhållande till övriga verksamheter. Detta för att enheten inte ska ses som en konkurrerande verksamhet, då även andra parter i kommunen är verksamma inom området.

För att ge bättre förutsättningar för samverkan bör uppdraget tydliggöras, mandat ses över och mål formuleras i samverkan med övriga verksamheter i kommunen. Först då kan samverkan uppstå. Förebyggarenheten kan då gå från att upplevas som ett verksamhetsstöd till att samverka. Viktigt här är att lyfta att detta är en ledningsfråga. Haraldson (2016) beskriver att det är ledningen som har en viktig roll i att skapa förutsättningar och klargöra uppdragen. Det är även ledningens ansvar att se till att målen är tydliga och relevanta.

Organisering påverkar samverkan⁹. För att ta steget vidare från att ha samarbetat, haft gemensamma aktiviteter till att samverka mot gemensamma mål behöver klargöranden göras om vem som ska göra vad, så att inte konkurrens uppstår. Att tydliggöra mandat lyfter Haraldson (2016) som en viktig del att ta hänsyn till, när man skall samverka med andra.

När nya verksamheter startar upp eller nya arbetssätt introduceras, så följer en implementeringsprocess¹⁰. Hur denna process sker påverkar arbetet och effekterna av det. Information och kännedom om vilka verksamheter och resurser som finns, vad som tillkommit och i vilket syfte, påverkar hur implementeringsarbetet fortskrider.

---

⁹ För ytterligare resonemang se Haraldson (2016).

¹⁰ Om implementering se exempelvis Socialstyrelsen (2012).

Värdering

Denna utvärdering har haft som uppdrag att titta på hur Förebyggarenhetens samverkansparter upplevt enhetens arbete och hur samverkan har utvecklats kopplat till Förebyggarenheten. Utvärderingen skulle även undersöka i vilken grad de uppsatta delmålen rörande samverkan har uppnåtts.

Den första delen i uppdraget var att se om, och i så fall på vilket sätt, samverkansparter kopplade till Förebyggarenheten har upplevt enheten som en resurs i arbetet kopplat till målgruppen (barn och unga 0-20 år och deras föräldrar).

Enheten har uppfattats som en resurs, både i yrkesrollen och i kommunens övergripande arbete. Här har allt från informationsmaterial, till vägledningssamtal och podden "Viktiga minuter" givits som exempel. Flertalet av intervjupersonerna har lyft att det finns mycket mer att göra och att de ser att Förebyggarenheten är en aktör som man kan använda sig av i större utsträckning framöver.

Bilden är dock inte helt samstämmig. I intervjuerna har det framkommit att kontakten med enheten har sett olika ut och intervjupersonerna har haft olika positioner både i kommunen och i länet. Detta gör att variationen mellan hur mycket kontakt och kännedom intervjupersonerna haft med och om Förebyggarenheten skiljer sig åt.

Bortfallet kan också ha påverkat resultatet när det kommer till hur och om man upplevt Förebyggarenheten som en resurs. Fler intervjuer skulle kunnat gett en annan bild av enheten eller förstärkt det som redan framkommit.

Den andra delen i uppdraget var att se om, och i så fall på vilket sätt, samverkansparter har upplevt att Förebyggarenheten har bidragit till att stärka kommunens arbete med ANDTS, brottförebyggande arbete och stöd i föräldraskap kopplat till målgruppen.

I den här delen av uppdraget har intervjupersonerna kunnat uttala sig i olika omfattning beroende på vart de befunnit sig i förhållande till enheten. Att Förebyggarenheten har haft flera aktiviteter och insatser på de olika nivåerna skulle kunna ses som att arbetet har stärkts.

Det är dock inte i dessa termer som intervjupersonerna har uttryckt sig. Flertalet har varit positiva till enhetens arbete och det faktum att

enheten har haft aktiviteter inom olika områden och på olika nivåer. Intervjupersonerna har uttalat sig utifrån sin yrkesroll och utifrån den kontakt som de har haft med Förebyggarenheten. De har upplevt enheten som positiv, engagerad i aktuella frågor och att enheten arbetat utifrån en aktuell lägesbild.

Förebyggarenheten upplevs av flera intervjupersoner som att de har hunnit med att göra många olika saker på kort tid. Andra har endast kännedom om vad de har gjort kopplat till den egna yrkesrollen och som då kan ha varit en informationskampanj eller en föreläsning.

De som haft mindre kontakt med Förebyggarenheten har inte upplevt att enheten har haft någon större betydelse i kommunens övergripande arbete. Det skulle kunna förklaras utifrån av att man eventuellt inte haft kännedom om omfattningen av enhetens arbete. De som haft en mer omfattande kontakt beskriver att Förebyggarenheten har påverkat kommunens övergripande arbete i en positiv riktning.

I den sista delen i utvärderingsuppdraget var fokus på om samverkansparter har upplevt att samverkan har ökat i arbetet kopplat till målgruppen. Utifrån programteorin, de resurser och aktiviteter som finns uppställda där, framkommer i intervjuerna att många aktiviteter och insatser har genomförts.

Det är dock svårt att säga i vilken grad prestationerna och effekterna är uppnådda. Samverkan är en uttalad del och upplevelsen av samverkan från de angivna samverkansparterna beskrivs snarare i termer av samarbete än samverkan. Att uttala sig om samverkan är därmed svårt baserat på data i intervjuerna.

Det är viktigt i det fortsatta arbetet att tänka över hur enheten ska komplettera övriga verksamheter. Detta för att det inte skall uppstå konkurrens när det gäller att initiera olika arbetssätt, kampanjer, inleda samarbeten och övergripande arbete så som nätverk och utvecklingsarbete inom det förebyggande området.

Inför framtiden påpekar flertalet av de intervjuade att det är viktigt att prioritera det förebyggande arbetet och att det finns en långsiktig plan för hur arbetet i kommunen ska bedrivas. För att kunna se effekter av ett förebyggande arbete och kunna mäta dessa, underlättar det om målen är formulerade så att de går att mäta. Så som målen har formulerats för Förebyggarenheten under den tvååriga projektiden,

är det svårt att se om, och i så fall på vilket sätt, någon effekt har uppnåtts. Tidsaspekten har också betydelse, då ett förebyggande arbete är något som man eventuellt kan se effekter av efter en längre tid.

Om samverkan ska stärkas behöver förutsättningarna för att kunna samverka, utöver formuleringen av gemensamma mål, ses över. Att då se över organiseringen för att främja samverkan och hur man i kommunen tänker att det förebyggande arbetet ska bedrivas, skulle kunna vara gynnsamt för det långsiktiga förebyggande arbetet i Kristinehamns kommun.

Referenser

Denvall, V. & Vedung, E. (2008) Utvärderingsforskning. I Meeuwisse, A., Swärd, H., Eliasson-Lappalainen, R. & Joansson, K. (red.) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur & Kultur, ss. 186-202.

ESV-nr: 2012:43 *Programteori och verksamhetslogik – ett metodstöd för Regeringskansliet*.

Eriksson, B.G. & Karlsson, P-Å. (2016) *Att utvärdera välfärdsarbete*. 2. Uppl. Falkenberg: Gleerups.

Haraldson, A-L. (2016) *Organisering för samverkan. En introduktion*. FoU-rapport 2016:1. Karlstad: FoU Välfärd Värmland.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2017) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3:4. Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lindgren, L. (2012) *Terminologihandbok för utvärdering*. Lund: Studentlitteratur.

May, T. (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Miles, M.B., Huberman, A.M. & Saldaña, J. (2014) *Qualitative Data Analysis. A Methods Sourcebook*. SAGE Publications, Inc. Third Edition.

Rosengren, K. E. & Arvidsson, P. (2002) *Sociologisk metodik*. 5. Uppl. Malmö: Liber.

Sahlin, I. (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Bjärnum: Arkiv förlag.

Socialstyrelsen (2012) *Om implementering*. Västerås: Socialstyrelsen.

Statens offentliga utredningar (SOU) (2018:32) *Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst. Delbetänkande av Utredningen Framtidens socialtjänst*. Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Svensson, L. & von Otter, C. (2001). *Projektarbete – teori och praktik*. Stockholm: Santérus Förlag.

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Vedung, E. (2009) *Utvärdering i politik och förvaltning*. 3:2. Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Övrigt material

Kristinehamns kommun. (2018) *Projektplan förebyggargruppen Kristinehamns kommun, 2018*. (Sn/2018:560)

Kristinehamns kommun. (2019) *Nulägesrapport 2019 Förebyggarenheten*. (Sn/2019:401)

Bilaga 1

Informationsbrev

FoU VÄLFÄRD VÄRMLAND

Hej!

Du får den här informationen eftersom du i din yrkesroll har samverkat eller kommit i kontakt med "Förebyggarenheten" i Kristinehamns kommun.

Vi heter Madeleine Andersson och Hans Ovall och arbetar med att göra en utvärdering av hur Förebyggarenhetens samverkansparter har upplevt gruppens arbete och hur samverkan har sett ut, på uppdrag av Eva Lotta Lindskog, Socialchef i Kristinehamns kommun. Till utvärderingen samlar vi in data från Förebyggarenhetens samverkansparter: skola och elevhälsa, förskola, socialtjänst, folkhälsa, polis, föreningsliv, civilsamhälle, alkoholhandläggare, familjecentral och Länsstyrelsen i Värmland.

Resultatet av utvärderingen kommer att redovisas i ett PM som presenteras för uppdragsgivaren i september 2020. En muntlig delavstämning kommer att ske med uppdragsgivaren i maj 2020.

Vi söker nu personer, som i sitt arbete har samverkat med Förebyggarenheten i Kristinehamn, för deltagande i intervjuer. En intervju beräknas ta ca 60 minuter och sker på en plats som passar för dig. Intervjuerna kommer att spelas in och sedan sammanställas skriftligt. All skriftlig text kommer att anonymiseras och ljudfilerna raderas när utvärderingen är klar. Att delta i en intervju är frivilligt och man kan när som helst avbryta eller välja att inte svara på frågor.

Du har blivit utvald utifrån kriterierna ovan och vi undrar därför om du vill delta i en intervju. Intervjuerna beräknas genomföras i slutet av mars och i början av april.

Behöver du mer information eller har frågor, tveka inte att ta kontakt med oss.

Våra kontaktuppgifter är:

Madeleine:

e-post madeleine.andersson@kau.se

telefon 054 – 700 19 57

Hans Ovall:

e-post hans.ovall@kau.se

telefon 054 – 700 12 19

Med vänliga hälsningar

Madeleine och Hans
Utredare
FoU Välfärd Värmland
Karlstads universitet

Bilaga 2

Intervjuguide

Informera om varför intervjun görs.

Bakgrund

Berätta om hur du/ni har samverkat med *Förebyggarenheten i Kristinehamn*.

- Berätta om vad ni har samverkat med Förebyggarenheten kring?
- Inriktat mot specifika individer, grupper och/eller allmän nivå?
- På vilket sätt har samverkan skett? (Tillvägagångssätt)
- Under hur lång tid har samverkan sett? (då, nu, framåt)

Förebyggarenheten - som resurs (verksamhetsnivå – där IP befinner sig)

- Anser du/ni att Förebyggarenheten har varit en resurs i ert arbete?
- På vilket sätt? (Berätta om.)
- Styrkor – vad har fungerat bra? Vad har de bidragit med?
- Svagheter – vad skulle kunna utvecklas? Vad har du/ni saknat?

Förebyggarenheten - stärka kommunens arbete (kommunnivå – allmänt för hela kommunen)

- Anser du/ni att Förebyggarenheten har stärkt/påverkat kommunens förebyggande arbete? (ANDTS, brottsförebyggande och stöd i föräldraskap)
- På vilket sätt? (Berätta om inom vilket eller vilka områden, vilka/vilken nivå.)
- Styrkor – vad har fungerat bra? Vad har de bidragit med?
- Svagheter – vad skulle kunna utvecklas? Vad har du/ni saknat?

Förebyggarenheten - ökad samverkan

- Anser du/ni att samverkan har stärkts i ert arbete (målgrupp, arbetar med/mot) kopplat till Förebyggarenheten? (Hur såg det ut innan/hur ser det ut nu?)
- På vilket sätt? (Varför/varför inte?) (Berätta om inom vilket eller vilka områden. Förebyggarenhetens insatser.)
- Styrkor – vad har fungerat bra? Vad har de bidragit med?
- Svagheter – vad skulle kunna utvecklas? Vad har du/ni saknat?

(Samtal kring kartläggningen.)

Är det något som du vill berätta som jag inte har frågat dig om som du tycker är viktigt att jag får med mig?